

A Szentendrei Egyházközség Csobánka-Szentkút-i zarándoklata

Időpontja: Minden évben a szeptember 8-i Mária-ünnephez legközelebb eső vasárnapon

Amikor hozzánk kezdtek a helyi szokások eredetének felkutatásához, még mi sem tudtuk, hogy "hosszú útra indulunk". A '70-es évek végén születtünk, és belenőtünk a helyi hagyományokba. Így voltak ezzel azok a régi, több generáció óta itt élő szentendrei családok is, akiket megkerestünk kutatásunk során.

Nem csak személyes adatközlésekre hagyatkoztunk, hanem a fellelhető írásos anyagokban – könyvek, levéltár – is kerestük kérdéseinkre a válaszokat. Meglepően kevés írásos és képi anyag maradt fenn ebben a témában az elmúlt évekről.

Egyetlen dokumentum tesz említést arról, hogy bár már korábban is felkeresték a kegyhelyet a szentendrieiek, "processzióval" csak 1933. óta zarándokolnak, mindig pap vezetésével, és a legtöbben gyalog teszik meg az utat.

Ennek próbáltunk utána járni, vajon tényleg az 1933-as év volt ez, és mi történt akkor?

A hagyomány azóta is fennmaradt; minden év szeptember 8-ához közeli vasárnapon útra kelnek a szentendrei hívők, hogy Csobánkára zarándokoljanak.

A szentendrieiek csobánkai zarándoklata Német László plébános idején. A jobb és bal alsó képen a mai Plébánia és a Szent András Iskola előtt gyülekeznek a hívők. (részlet Német László plébános aranymiseje alkalmából készült albumból)

Mindenki, akit felkerestünk, nagy örömmel és lelkesedéssel segített nekünk. A nyomozás szálai azonban túlnyúltak Szentendrén.

Egymástól függetlenül, szentendrei és pomázi idős asszonyok is arra emlékeztek vissza, hogy valamiféle fogadalom áll a zarándoklat háttérében.

Volt, aki az I. világháborúból hazatért, illetve az el nem vitt katonákért hálából indult zarándoklatra emlékezett; volt, aki hasonlókra, csak a leventékkel kapcsolatban.

Említették az 1933-as évben történő fontosabb eseményeket is, mint a Gödöllőn megrendezett Jamboree (cserkész világtalálkozó); és XI. Pius pápa által a megváltás 1900. évfordulójára meghirdetett szentév.

Ezeket mind feljegyeztük, majd az 1933-as és 1944/45-ös éveket nagyító alá véve kezdtünk hozzá a kutatáshoz.

A Szentkút falára akasztott világháborús hátatáblákat több írásos forrás említi, de konkrét szentendrei összefüggés nyomára nem bukkantunk.

Megtudtuk, hogy 1933. előtt nem csak a csobánkai Szentkútra, hanem augusztus 15-én, Nagyboldogasszonykor is indultak zarándokok lovas kocsival Szentendréről Esztergomba.

Régi, tősgyökeres szentendrei családok tagjai (Puppán, Silacher), akik gyerekkoruktól vettek részt a csobánkai zarándoklaton, arról meséltek, hogy az idősebbeket szintén szentendrei fuvarosok vitték ki a Szentkúthoz is. A kocsikra lócákat tettek és azokra ültek azok, akik nem tudták gyalog megtenni a távot. A búcsú előtti napokban az asszonyok átmentek segíteni a mai Rab Ráby tér 5. -be, ahol Hatvaniék készítették a mézeskalácsokat. Zsinegekre fűzték a búcsús mézeskalácsokat, amit aztán a búcsú napján oldalkocsis

motorkerékpárral vitték ki a Szentkúthoz árulni.

Erdővégi András atya, aki 31 évesen, 1964-65 között volt Szentendrén káplán, elmesélte, hogy akkor még két káplán volt Szentendrén, és a zarándoklatot éppen őreá bízták. Visszaemlékezett, hogy a kápolna nagyon kicsi volt, az előtte lévő teraszra kihozott asztalon miséztek. Nem ő misézett aznap, csupán a prédikációt tartotta. A zarándoklat előtt a lelkére kötötték, hogy jó hangosan beszéljen, kiabáljon, hogy a kápolna körül, a domboldalon állók is jól hallják a beszédet. Mosolyogva emlékezett vissza, hogy egy jó negyed órát prédikált, majd le kellett ülnie a sekrestyében, mert úgy fájt a tüdeje. Nem volt hozzászokva az ilyen hangos beszédhez.

A fogadalomra ő is emlékezett, de arra már nem, hogy mi volt az.

András atya elbeszéléséből és a fotókból is kitűnik, hogy a zarándoklaton mindig szép számmal vettek részt a szentendrei hívők.

Kapás László atyát, aki az '50-es években Német László plébános idején volt nálunk újmiséskáplán, Verőcén kerestük fel. Elmesélte, hogy 80 ministránsa volt azokban a nehéz időkben, és ebből mindig volt 15 a hétköznapi miséken is. A zarándoklatot a másik káplán vezette az ő idejében.

A csobánkai 86 éves Swenk Margit néni elmondása szerint a szentendrei zarándoklat hálából indult, hogy a leventék hazajöttek. Ő az egyedüli, aki saját visszaemlékezés alapján, konkrétan emlékszik erre. Ugyanezt erősítette meg a szintén csobánkai Kajtor János, korábbi polgármester, és Popovics Bálint sekrestyés is. Ők Kapcsándi Zsigmond atya (korábbi csobánkai plébános) elmondására hivatkoztak.

Mindez összevágott a szentendrei Czweiber család visszaemlékezésével. Viszont ellent mondott a kutatás során talált 1933-as dátumnak.

Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy nagy valószínűséggel hálából, a leventék hazatéréséért, indult a szervezett zarándoklat. Biztosan azonban még nem jelenthetjük ki.

Számunkra további levéltárak felkeresésével és egy hagyaték átnézésével folytatódik a kutatás, melyhez későbbi időpontra kaptunk kutatási engedélyt. Reméljük, legközelebb további részletekkel, esetleg biztos magyarázattal is szolgálhatunk már.

Bár kutatásunk során nem leltük meg az összes kérdésünkre a feleletet, és lehetséges, hogy a múlt magával vitte a válaszokat, mégsem érezzük hiábavalónak az erre fordított időt. Megismertünk sok lelkes és segítőkész szentendrei családot, embereket, és a velük való beszélgetések során azt tapasztaltuk, hogy ugyanolyan fontosnak tartják, és ugyanolyan szeretettel ápolják hagyományainkat, mint mi magunk.

A beszámoló és megmaradt képek arról tanúskodnak, hogy a hívők nagy számban és lelkesen vettek részt Egyházközségük ünnepein. Mindenkit szeretnénk bátorítani arra, hogy csatlakozzon ehhez a régi, szép hagyományhoz, vegyen részt Egyházközségünk egyetlen, minden évben megtartott zarándoklatán. A csobánkai Szentkút hivatalos egyházi engedéllyel nem rendelkezik, az engedély hiánya azonban sohasem zavarta az isteni szeretet után sóvárgó lelkeket.

A múltba visszatekintve láttuk, milyen régre nyúlik vissza egy-egy ünnepünk, hagyományunk gyökere. Legyünk büszkék arra mindannyian, amit elődeink teremtettek számunkra és érezzük kötelességünknek, hogy mindezeket ápoljuk, és majd továbbadjuk utódainknak!

Néhány gondolat a zarándoklatról

Míg a muszlimoknál és a zsidóknál (legalábbis az ókori zsidóságnál) vallási kötelezettség és az istentisztelet része a zarándoklat, addig a Katolikus Egyházban a zarándoklat nem kötelező része a vallásgyakorlatnak, hanem a buzgóság, az Isten iránti szeretet megnyilvánulása, illetve a bűnbánattartás, a vezeklés eszköze. A zarándoklat keresztény formája nagyon hamar kialakult. Ez a Krisztus-követés része volt, hiszen Jézus maga is rendszeresen fölzárdokolt Jeruzsálembe. Így aki Jézus nyomába akart lépni, maga is így cselekedett.

A katolikus zarándoklásnak azon túl, hogy Jézus nyomába akarunk lépni, van még egy nagyon fontos szempontja, a "búcsúnyerés". A búcsú (indulgentia: elengedés) az Egyház nagy kincse. A bűnök ideig tartó büntetése alóli föloldozás a "búcsú", amit az Egyház, a Neki jutott hatalom alapján végez (Mt. 18,15-18). Ennek elnyerése is a zarándoklathoz, illetve a zarándokhelyekhez kötődik, hiszen ezek a helyek, ha az Egyház jóváhagyta, engedélyezte azokat, a különböző föltételek teljesítése esetén alkalmasak arra, hogy a hívő számára a teljes kiengesztelődés kegyelmét meghozzák. Nagy lehetőség ez!

A bűcsú nyerés föltétele, hogy valaki kegyelmi állapotban legyen, (ha szükséges volt gyónjon) szentáldozáshoz járuljon, imádkozzon a Pápa szándékára (Miatyánk; Üdvözlégy; Dicsőség; Hiszekegy).

Ilyen hely pl. Lourdes, amivel kapcsolatban az Egyház engedélyezte a bűcsúnyerés lehetőségét. Nem a Szűzanya megjelenéséről, vagy meg nem jelenéséről ítél az Egyház, hanem arról, hogy ezen a helyen, mindenki, aki teljesíti a bűcsúnyerés föltételeit, kiérdemelheti önmaga és elhunyt szerettei bűneinek ideig tartó büntetésének elengedését.

S. CS. R.